

Cultuurhuis Bergeijk

nieuwsbrief voor alle medewerkers, vrienden en geïnteresseerden

honderd jaar de ploeg

KOM JE KIJKEN?

De Ploeg 1923
2023

INLEIDING

100 jaar De Ploeg nadert zijn einde. De panelen in het Ploegpark gaan eind deze maand verdwijnen evenals de banners die Bergeijk zo mooi sieren. Ook de vier mooie geweven wandkleden van verzamelde ploegstoffen in de toonzaal bij Bruns zullen worden verwijderd. En er nu maar op vertrouwen dat deze prachtige wandkleden een mooie nieuwe bestemming zullen krijgen. We kunnen nu al zeggen dat 100 jaar De Ploeg een succes is geweest want deze tentoonstelling heeft veel bezoekers gehad en niet alleen uit Bergeijk maar ook van ver daarbuiten. Intussen wordt er hard gewerkt aan de inrichting van de nieuwe tentoonstelling Van Witrick naar Witrijt en Pielis, die vanaf 19 oktober te zien zal zijn. Er wordt een bijzonder stuk geschiedenis van Bergeijk getoond en het is dan ook zeker de moeite waard om er een kijkje te gaan nemen. We hopen jullie daar zeker te ontmoeten!

De redactie

IN DIT NUMMER

INLEIDING

KORTE TERUGBLIK

ACTUEEL

TOT SLOT

---

bezoek uit Antwerpen

De afdeling Bouwprojecten Stad van AG Vespa (het autonoom gemeentebedrijf voor vastgoed en stadsprojecten van de stad Antwerpen) maakt jaarlijks een studiereis naar een toonaangevend architecturaal project. Aangetrokken door het erfgoed van Gerrit Rietveld in Bergeijk schreef men zich in voor de Rietveldsafari. Met onze drie gidsen Wilhelmien, Willem en Herma trok men er in groepjes op uit richting Rijksmonument De Ploeg. Ter afsluiting kreeg men hier nog een tour door medewerkers van Bruns. Naast de belangstelling voor het industriële erfgoed van Rietveld waren sommigen ook geïnteresseerd in zijn 2 woonhuizen. Het van Daalenhuis is nog eens extra onder de aandacht gebracht. Sommigen gaven aan graag nog een keer terug te keren naar Bergeijk om hieraan een bezoek te brengen.

foto: Jan Biessen

Nieuwe aanwinsten

Weten jullie nog dat we in april van de familie Aarts een mini-urntje geschonken hebben gekregen? Welnu; in het recente nummer van magazine 'In Brabant' (van Erfgoed Brabant) een artikel dat Liesbeth Teunissen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed met Edwin van Onna heeft ingediend over het mini-urntje van de familie Aarts. Er ligt nu inmiddels een voorstel van Liesbeth om de inhoud van het potje te laten scannen door de TU Delft, die beschikt over een micro-CT-scanner waarmee het potje kan worden 'doorgelicht'. Daarnaast wil men bij de Rijksuniversiteit Groningen een botfragment uit de urn determineren om datering te achterhalen. Een leuk traject; we blijven het volgen.

VVE Rietveldhuizen

Tijdens de open monumentendagen heeft de VvE van Rietveldhuizen een bezoek gebracht aan ons Cultuurhuis. Als dank voor onze ontvangst en het goede werk dat we verrichten, hebben we het lidmaatschap van de VvE-Rietveldhuizen gekregen. Dat is een hele eer, vooral omdat Ida van Zijl als voorzitter van de stichting en voormalig conservator Centraal Museum natuurlijk **dè** Rietveldexpert van Nederland is. Bijgaand het lidmaatschapsdocument (weliswaar op naam van R&R, maar bedoeld voor het Cultuurhuis), hetgeen betekent dat we uitgenodigd zullen worden voor hun ledenactiviteiten etc. De moeite waard om ons hierop te profileren en te verbinden met dit netwerk zoals we ook met Iconic Houses doen. Hierbij nog een link naar een verslag van het bezoek in Bergeijk in het tijdschrift van de VVE Rietveldhuizen:

<https://www.rietveldhuizen-vve.nl/verslag/verenigingsbijeenkomst10-9-2023/>
Erg leuk om te lezen!

leskisten voor scholen

De scholen zijn weer begonnen en een aantal daarvan zal in het leerprogramma weer gebruik gaan maken van onze leskisten. We hebben in het Cultuurhuis een Romeinse leskist (rood) en een Middeleeuwse leskist, die bestaat uit een spellendoos en een grote kartonnen rol met daarin een plattegrond.

De leskisten staan weer klaar voor gebruik.

In Memoriam

We ontvingen het droevige bericht dat onze gewaardeerde collega Caroline Verhees op 57-jarige leeftijd is overleden. Helaas heeft ze de strijd tegen kanker moeten opgeven.

We kennen Caroline als een toegewijde vrijwilliger van het eerste uur. In 2008 vond de oprichting van Stichting Rietveld & Ruys plaats en sloot ze zich aan bij het vrijwilligersteam dat de balie van De Ploeg bemande. Een prachtige periode waarin een hechte groep gastvrouwen en -heren ontstond, die opnieuw de handen uit de mouwen stak na de doorstart van de stichting in 2017 met het Stijljaar.

Vanaf 2020 maakte ze deel uit van de vrijwilligersclub van Cultuurhuis Bergeijk. Met serieuze inzet regelde ze veel zaken voor de tentoonstelling 'Nieuws uit Bergeijk - het goede wonen'. Ze zette hiervoor haar persoonlijke netwerk in en dat van haar werkgever: architectenbureau Franken.

Caroline was een rustige persoonlijkheid, hield zich graag op de achtergrond, maar gaf haar mening als het erop aan kwam! We zullen haar missen en wensen haar gezin en naasten veel sterkte.

Hieronder een mooie foto van Caroline, gemaakt in 2019 tijdens een overzichtstentoonstelling in het Gemeentemuseum Den Haag, hier in het gezelschap van Erwin Olaf, de beroemde fotograaf. Het toeval wil dat beiden in dezelfde week zijn overleden.

Rabo Club Support door Cor Munsters

De stichting Vrienden Cultuurhuis Bergeijk deed dit jaar namens de stichting Cultuurhuis Bergeijk mee aan de Rabo ClubSupport actie van Rabobank De Kempen. Met deze jaarlijkse actie investeert de Rabobank een deel van de winst in verenigingen en stichtingen, die bankieren bij de Rabobank. De leden van de Rabobank in het werkgebied van Rabobank De Kempen konden in de maand september op onze stichting stemmen en hoe meer stemmen hoe meer geld je kreeg.

Inmiddels is de uitslag van de campagne bekend gemaakt en hebben we een cheque ontvangen van € 252,59. Deze is door Jozien van Beek - Govers onlangs overhandigd aan Cor Munsters, secretaris Vrienden Cultuurhuis Bergeijk. Zie foto.

Vorig jaar ontvingen wij vanuit Rabo ClubSupport een bedrag van totaal € 207,09. Een stijging met ruim 20%! Derhalve een mooi resultaat. Hartelijk dank aan alle stemmers op onze stichting. Het bedrag zullen wij besteden aan de tentoonstellingsinrichting in het Cultuurhuis. Ook dank aan de Rabobank voor deze donatie.

Nu te zien in het Cultuurhuis

PIONIERS IN BERGEIJK

Momenteel nog te zien t/m december 2023: In de vitrine boven informatie over een fascinerende vrouw met zo'n pioniersrol **Ellen van Daalen - van Oven** (1920-2012) waarvan persoonlijke spullen en foto's worden getoond. Ellen wordt in de presentatie terzijde gestaan door de archeoloog **Gerrit Beex** en de neven **Norbertus en Jan Panken**, die connecties met belangrijke oudheidkundige organisaties onderhielden. Deze pionierende heren hebben met hun opgravingen en bevindingen Bergeijk op de kaart gezet.

Van Witrick naar Witrijt en Pielis

Weet je dat de eerste bewoners van de Pielis en de Witrijt rendierjagers waren die er zo'n 7 à 8.000 jaar geleden hun sporen achterlieten? Weet je dat het gehucht 'de Witrijt' eeuwenlang een kruispunt van handelsroutes was? Dat er tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) en tijdens de Tiendaagse Veldtocht (1831) soldaten bivakkeerden? Dat er tijdens de ontginning van de Pielis in de vijftiger jaren van de vorige eeuw plannen zijn gemaakt om een grote collectieve boerderij naar sovjetmodel te stichten? Wie waren de pioniers in die jonge ontginning en hoe verging het hen?

Zo maar enkele vragen van mensen omtrent de geschiedenis van de Bergeijkse enclaves 'de Witrijt' en 'de Pielis'. Er zijn vele interessante thema's uit het verleden van deze enclaves die in een tentoonstelling "Van Witrick naar Witrijt en Pielis" in het Cultuurhuis zullen worden getoond. Een werkgroep is volop bezig met de voorbereidingen van deze tentoonstelling die van **19 oktober 2023 tot 4 februari 2024** te zien zal zijn in het Cultuurhuis. De tentoonstelling zal een licht werpen op 3 thema's:

- De Witrijt. Een vlek op de kaart.
- De Pielis. Planning en uitvoering van een ontginning.
- De Witrijt en de Pielis. Heden en toekomst.

De lezingen vinden plaats op 31 oktober, 28 november en 30 januari 2024. Tickets zijn al te verkrijgen via de site.

expositie Glazen Paviljoen

KERAMIEK IN BOLVORM

Een groep oud cursisten van kunstenaar Jozef van den Enden heeft zich in een club keramische vormgeving verenigd. Ze komen op de maandagochtend samen om te 'kleien', zoals ze het zelf noemen. Ze experimenteren met diverse technieken, zoals schraaptechniek en andere boetseervormen, met wisselend resultaat en veel verrassingen. Hun eigen ideeën en gedachten krijgen vorm in klei.

De laatste periode hebben ze gewerkt aan het thema: de bolvorm. Voor deze expositie in het Glazen Paviljoen is een selectie gemaakt uit alle werken van het afgelopen jaar.

Deelnemers aan de tentoonstelling: Christine van den Bergh, Nina Verhoeven, Moniek van Veen, Hilde Sint Nicolaas, Yvonne Kwinten en Betty van Hoek.

Vanaf 13 oktober dagelijks te zien! Gratis toegankelijk in de bloemen- en beeldentuin Mien Ruys achter Cultuurhuis Bergeijk.

LEZINGEN

'Hoe de kloof tussen stad en platteland verdween - Bergeijk en De Ploeg na WOII'.

Door Rineke van Daalen.

Het thema van twee geschiedenissen: die van de familie Van Daalen en die van het dorp Bergeijk. Geschiedenissen die met elkaar zijn verweven en die een halve eeuw bestrijken. In die periode is het dorp sterk veranderd en is de ongelijkheid afgenomen. De sociale verschillen zijn kleiner geworden, tussen onder en boven de grote rivieren, tussen mannen en vrouwen, tussen mensen van verschillende levensbeschouwing, RK, NH, atheïst, tussen rijk en arm. Ook de verschillen in manier van leven van Bergeijkenaars en van de familie van Daalen zijn kleiner geworden.

Dat komt niet overeen met wat je op dit moment in de media hoort, dat de kloof tussen stad en platteland juist groter zou zijn geworden. Als je over een wat langere termijn kijkt is waarschijnlijk juist het omgekeerde het geval.

Deze en meer bespiegelingen hield Rineke van Daalen ons voor tijdens haar interessante lezing op 29 augustus.

slow living

made to last
vakmanschap
eigen ontwerp team
dutch design
tijdloos
duurzaam
functioneel
toepasbaar

De PLOEG nu!

Door Floor van Doremalen, Maud Hoeijmakers en Jolijn Pasmans (ontwerpteam De Ploeg, Artex).

Het was een zeer leuke en interessante lezing op 26 september, gepresenteerd door het huidige ontwerpteam van de Ploegstoffen. Op een enthousiaste en leerzame manier legden zij duidelijk uit wat er allemaal komt kijken bij het ontwerpen van nieuwe stoffen. Van het boekje, dat zij speciaal voor 100 jaar Ploeg hebben samengesteld, werden 5 exemplaren verloot onder de aanwezigen, evenals een paar etuis van het merk Koda.

AGENDA

OKTOBER:

- Expositie **WANDKLEED** tot eind oktober
- Beleefroute **DE PLOEG IN VOGELVLUCHT** tot eind oktober
- pioniers in Bergeijk
- Heet glazen huis: **KERAMIEK**
- Fotoproject Jan Biessen: **KUNST EN CULTUUR IN DE GEMEENTE BERGEIJK**, van verleden tot heden
- **VAN WITRICK NAAR WITRIJT EN PIELIS**
- lezing: **GEHUCHT WITRIJT**, 31 oktober, Cultuurhuis Bergeijk, aanvang 20:00 uur

NOVEMBER:

- Pioniers in Bergeijk
- Het Glazen Huis: **KERAMIEK**
- Expositie: **VAN WITRICK NAAR WITRIJT EN PIELIS**
- Fotoproject Jan Biessen: **KUNST EN CULTUUR IN DE GEMEENTE BERGEIJK**, van verleden tot heden
- Lezing: **ONTGINNING DE WITRIJT**, 28 november, Cultuurhuis Bergeijk, aanvang 20:00 uur

VASTE EXPOSITIES:

- ARCHEOLOGISCH DEPOT
- VERHAAL VAN BERGEIJK

TOT SLOT

Heb je leuke info voor in de nieuwsbrief of mooie foto's, mail ons! Wij zijn blij met alle input voor in een volgende editie.

nieuwsbrief@cultuurhuisbergeijk.nl.

Hierbij nogmaals de oproep om lid te worden van de vrienden van Cultuurhuis Bergeijk. Heb je kennissen, vrienden of familie die ook graag lid willen worden? Dat kan op:

<https://vriendencultuurhuisbergeijk.nl/vrijwilligers-en-donateurs/>.

Weet hoe belangrijk het is om lid te worden want op deze manier kunnen we onze rijke historie blijvend onder de aandacht brengen.

“Vriend zoekt vriend”

Actie ‘Vriend zoekt Vriend’

De stichting Vrienden Cultuurhuis Bergeijk is onlangs de actie gestart ‘Vriend zoekt Vriend’. Aan alle huidige Vrienden is een brief gestuurd met 5 nieuwe folders van de stichting met het verzoek deze te verspreiden onder familie, kennissen of burens met een mondelinge aanbeveling om Vriend van onze stichting te worden. Doel van de actie is om het aantal Vrienden en daarmee de financiële steun aan het Cultuurhuis te verhogen. De jaarlijkse bijdrage bedraagt € 50 met ingang van volgend jaar.

Ook bedrijven en het MKB kunnen Vriend worden. Mocht je nog geen Vriend zijn, je bent van harte uitgenodigd om je aan te melden.

Aanmelden kan schriftelijk via het inschrijfformulier bij de folder, of digitaal via de website:

www.vriendencultuurhuisbergeijk.nl

